

МОТИВИ
към
НАРЕДБА № 12 МЕДИАТОРИТЕ И ПРОЦЕДУРИТЕ В СЪДЕБНИТЕ
ЦЕНТРОВЕ ПО МЕДИАЦИЯ

В бр. № 55 от 08.07.2025 г. е обнародван Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс /ЗИД на ГПК/, приет от 51-то Народно събрание, с който се въвежда задължителна информационна среща за процедура по медиация в случаите и при условията предвидени в закона.

В чл. 25 от Закона за медиацията е предвидено, че Висшият съдебен съвет приема наредби за:

1. подбора, статута и дейността на медиаторите към съдебните центрове;
2. организацията и провеждането на информационните срещи и на процедурите по медиация в съдебните центрове;
3. размера на дължимите от страните такси, вида на разноските и възнаграждението на медиаторите;
4. структурата, организацията и координирането на дейността на съдебните центрове по медиация и задълженията на координатора.“

В § 16 от ПЗР на ЗИД на ГПК е предвидено задължение за Висшия съдебен съвет да приеме наредбите по чл. 25 от Закона за медиацията в едномесечен срок от влизането в сила на този закон.

Приемането на Наредба № 12 за медиаторите и процедурите в съдебните центрове по медиация (Наредбата) е **ключов етап 227** „Влезли в сила законодателни изменения в относимото законодателство за въвеждане на задължителна съдебна медиация при някои граждански и търговски спорове“ от НПВУ. Съгласно писмо от министъра на правосъдието – г-н Георги Георгиев, с вх. № ВСС-10517/30.06.2025 г., наредбите по чл. 25а от Закона за медиацията са съществена част от отчета по изпълнението на мярката по ПВУ, поради което настоява същите да бъдат разгледани и приети във възможно най – кратък срок през първите десет дни на месец юли 2025 г.

Посочените факти обуславят необходимостта обществените консултации с гражданите и юридическите лица по Наредбата да бъдат проведени по реда на чл. 26, ал. 4, изречение второ от Закона за нормативните актове.

С предложения проект на Наредба № 12 за медиаторите и процедурите в съдебните центрове по медиация се уреждат условията и реда за подбора, статута и дейността на медиаторите към съдебните центрове; обучението на медиаторите към съдебните центрове; мандатът и оценката на дейността на медиаторите към съдебните центрове; организацията на провеждането на информационните срещи и на процедурите по медиация в съдебните центрове; информацията, която медиаторите предоставят на съдебните центрове във връзка с проведените информационни срещи и процедури по медиация при спазване на принципа на поверителност; размерът на дължимите от страните такси за съдебния център, вида на разноските в

информационната среща и в процедурата по медиация по висящи съдебни дела и възнаграждението на медиаторите към съдебните центрове.

Целите на Наредбата са осигуряване на ефективно използване на медиацията по висящи съдебни дела, както и гарантиране на високото качество на провежданите в съдебните центрове информационни срещи за процедури по медиация и на самите процедури по медиация.

В Глава Втора е уреден реда, по който се извършва подборът на медиаторите в съдебните центрове по медиация. Изрично е посочено, че за медиатор към съдебен център може да бъде вписано лице, което има висше образование, отговаря на изискванията на чл. 8, ал. 1 от Закона за медиацията, и е преминало допълнителен подбор и специализирано обучение по реда на тази наредба. Подробно са разписани правила за комисията по подбор, обявяването на процедурата по подбор, реда за кандидатстване, изискванията за допускане до подбор, провеждането на самия подбор и класирането на кандидатите за съдебни медиатори.

Целта на наредбата е да гарантира прозрачна процедура по подбор, изградена на принципа на конкуренция въз основа на професионалните качества, знания и умения на кандидатите.

Подборът на медиаторите се състои в оценка на техните професионални знания и умения в областта на медиацията и оценка на мотивацията и на опита в професионалната сфера, в която работи кандидатът, въз основа на представени от тях документи, писмен тест и устно събеседване.

В Раздел I на Глава трета е регламентирано специализираното обучение на медиаторите към съдебните центрове. Целта на това обучение е да надгради знанията и практическото прилагане на уменията на медиаторите за осъществяване на информационни срещи в процедури по медиации по висящи съдебни дела. Предвидено е, че то се извършва по програма на съдийската колегия на ВСС, както и че се провежда в рамките на най-малко 20 учебни часа, като практическата част е поне половината от часовете. Обучението е задължително и безплатно за медиаторите, завършва с полагането на изпит и издаване на удостоверение.

В Раздел II на Глава трета са регламентирани списъците на медиаторите към съдебните центрове при окръжните съдилища. В списъка се вписват медиаторите, които успешно за преминали подбора и специализираното обучение.

В Раздел III на Глава трета са регламентираны условията за мандата и оценката на дейността на медиаторите.

В Глава Четвърта е регламентирано провеждането на информационната среща и на процедурата по медиация. Правилото, което се въвежда е, че информационната среща се провежда в съдебния център към окръжния съд, в който се разглежда делото или в чийто район се намира районният съд, в който се разглежда делото. В случай, че делото се разглежда в районен съд, към който е създаден самостоятелен съдебен център, информационната среща за процедурата по медиация се провежда в този съдебен център. В случай, че делото се разглежда в районен съд, към който е създадено териториално поделение на съдебен център към окръжния съд, информационната среща за процедурата по медиация се провежда в това териториално поделение. Предвидена е хипотезата, когато страните са насочени да участват в информационна среща за процедура по медиация от въззивния съд и делото се разглежда от апелативен съд, че тогава информационната среща се провежда в съдебния център към окръжния съд, който е разгледал делото като първа инстанция.

В ал. 5 на чл. 45 е уредена хипотезата, когато между страните има висящи дела в различни съдилища. В ал. 6 и 7 на чл. 45 са предвидени възможности за провеждане на

информационната среща по видеоконферентна връзка или в друго помещение, определено от председателя съда.

При провеждането на информационната среща и на процедурата по медиация подробно са разписани следните въпроси: уведомяването на координатора за постановеното от съда определение, срокове за определяне на дата и час за провеждане на информационна среща за процедура по медиация от координатора, а когато това е необходимо и мястото за провеждането ѝ; връчването на съобщенията до страните; процедурата по избор на медиатора; уведомяването на медиатора, отлагане на информационната среща за процедурата по медиация, отвеждане на медиатора, както и продължаването на процедурата по медиация след провеждането на информационната среща.

В Глава Пета са регламентирани заплащане на информационната среща и на процедурата по медиацията, провеждана в съдебните центрове, възнаграждението на медиаторите и разноските.

Установено е задължение за Висшия съдебен съвет да осъществява контрол за изразходваните средства от органите на съдебната власт за изплащане на възнаграждения на медиаторите и необходимите разходи за провеждане на информационни срещи и на процедури по съдебна медиация.

Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба са описани във финансовата обосновка.

Приемането на нормативния акт не е предвидено в европейското законодателство.

Приемането на проект на Наредба № 12 за медиаторите и процедурите в съдебните центрове по медиация ще доведе до изпълнение на предвиденото в § 16 от ПЗР на ЗИД на ГПК задължение за ВСС.